CZĘŚĆ XXIII. № 27. ROK 12. (1841).

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA. KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Gräfe; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze infarmacyjném; w Wilnie w xięgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna* w Rossyi s pocztą a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 r. ass. *Półroczna*, 25 r. ass. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Gräfe- *Roczna*, 45 rubli assygn. *Półroczna*, 25 rub. assyg. Dla Królestwa Polskiego *Roczna*, 53 rubli assygn. *Półroczna*, 28 rub. ass.

PIĄTEK, $\frac{11}{23}$ KWIETNIA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Petersburg, $\frac{10}{22}$ *Kwietnia.*

— Przez Reskrypt CESARSKI z d. 30 Marca, mianowany kawalerem orderu Św. Stanisława 1 klassy Kazański Komendant, Jenerał-major *Czertow*.

— Przez Ukaz CESARSKI do Kapituły orderów z dnia 11 Stycznia Sekretarz Poselstwa Hollenderskiego *Gewers* mianowany kawalerem orderu Św. Anny 2 klas.

— Towarzysz Ministra Sekretarza Stanu W. Xięztwa Finlandskiego, Rzeczywisty Radzca Stanu hrabia *Armfeldt* mianowany do Sprawowania obowiązków tegoż Ministra, z powodu zgonu Rz. Tajnego Radzcy hrabi *Rehbinder*.

Zarządzający Mohylewską izbą Dóbr Państwa, dymisyonowany Jenerał-major *Djakow* (17 Marca) na własną prośbę uwolniony zostaje od tego urzędu, z powróceniem mu wysłużonej wojskowo pensyi, a na jego miejsce mianowany Zarządzającym tąż izbą dymisyonowany Pułkownik *Hintzel*.

— Sprawujący obowiązki Dyrektora Kancelaryi Sekretarza Stanu przyjmującego prośby do Tronu, Radzca Kol. *Rachette* mianowany Radzcą Stanu i zatwierdzony na urzędzie Dyrektora.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Londyn, *6 Kwietnia.* Wczora, w Izbie Niższej, Prezydent Biura Handlu składał w komitecie jeneralnym swoje wnioski o zmniejszeniu cła od towarów obcych, przywożonych do Indyj Wschodnich. Wnioski te wszystkie po niejakich rozprawach, były przyjęte. Nowa taryfa zacznie obowiązywać od 1 Stycznia 1842.

— Z rozpraw w izbie Niższej, toczonych z powodu wniosku mającego na celu powiększenie podatków od własności gruntowych, który, zbijany był przez ministrów i odrzucony, dało się widzieć że własność gruntowa jest bardzo mało obarczona. I tak, od niej płaci się tylko 21 procent od całkowitego dochodu, kiedy przemysł płaci 76. Ten fakt jest jednym z tych które objaśniają zagadnienie dla czego, mimo tak ogromne rozwinięcie przemysłu, klassy w Anglii do niego należące tak są ubogie.

— Królowa mianowała P. Brunel, inżeniera Tunelu, kawalerem (Knight). P. Brunel jest francuz, rodem z Rouen.

— Umarł admirał sir T. Dundas, w wieku bardzo podeszłym, przesłużywszy 63 lata w marynarce. W sławnej bitwie morskiej pod Trafalgar, dowodził on okrętem *the Naiad*.

— Kompanija, posiadająca sławny ze swej wielkości i szybkości okręt parowy *Great Western* buduje w tej chwili w Bristol statek tegoż rodzaju, przeznaczony do żeglugi Atlantyckiej, mający podejmować 3000 tonn, to jest 600 tonn (*) więcej niż wszelki dotąd znany statek parowy Ogromny ten okręt, zwany *Mamut*, będzie miał

(*) Zrobiemy z powodu tego wyrazu uwagę, że we wszystkich polskich gazetach, prócz Tygodnika, *tonn*, tłumaczy się przez *beczkę*. Co tu robi ta ostatnia, oznaczająca *miarę*, kiedy *tonn* znaczy *wagę*? Tak to dobrowolnie wikłamy pojęcia o rzeczach najprostszych, bo czyż nieoswojony z żeglugą czytelnik nie będzie mógł sobie ządą wyobrazić, że ładunki okrętów złożone są zawsze z prawdziwych beczek?

Jeczcze nwaga w tymże rodzaju. Tureckie *Pasza*, przyjęło w gazetach Warszawskich i innych pisać *Basza*, i tak czytamy *Basza Egyptu*, *Ibrahim-basza*, *etc.* Byłoby to sobie zawsze nie

siłę 1000 koni i spodziewają się że odbywać może podróż do New-York w dni dziesięć.

— Kapitan marynarki handlowej Douglas otrzymał od Królowej tytuł kawalera (Knight). Nagrodę tę, jedyną w swoim zawodzie, zasłużył on swojém poświęceniem się w wojnie z chińczykami dla dobra poddanych angielskich i marynarki Królewskiej. Był nawet raniony w bitwie z junkami chińskiemi.

— Ostatnie wybory na Terre Neuve (Nowej Ziemi) oznaczone były tak krwawemi wypadkami, że Vice-Rządzca oświadczył iż nie zwoła wcale nowej izby Prawodawczej ale się odniesie do Głównego Rządu w Anglii, u którego zarazem prosi o dymissyą.

— Odebrano z New York nowiny po 20 Marca. Process Mac Leoda miał się zacząć w Lockport 22 b. m. Dzienniki ministeryalne Londyńskie trwają w przekonaniu że ważny ten przedmiot załatwiony w ten sposob zostanie że Prokurator jeneralny Stanów będzie nalegał na uwolnienie P. M. Leod od winy, a jeżeli sąd odmówi, o odesłanie sprawy przed sąd centralny Związku i według prawa żądanie to nie będzie mogło nie być zaskutecznione. Wtenczas Prokurator zażąda od sądu centralnego zupełnego zaniechania sprawy.

— Ostatniemi dniami w Londynie odbyło się małżeństwo kanclerza Skarbu sira F. Baring z lady Arabellą Howard, drugą córką hrabi Elfingham.

— Stronnicy reformy praw zbożowych mało mają, jak wyznają sami, nadziei iżby ich usiłowania powiodły się w obecnym składzie Parlamentu.

— Zapewniają że kapitan Dew, który dowodził podczas attaku okrętu *Caroline* pisał do Anglii że Mac-Leod nie miał w tym attaku żadnego udziału i nawet nie był mu obecnym.

Paryż, 6 Kwietnia. Na posiedzeniu dzisiejszém izba deputowanych odrzuciła 203 głosami przeciw 170 znany projekt PP. Mauguin i Pagés (de l'Arriège) o wyłączeniu z izby urzędników pobierających płacę od rządu.

— 4 b. m. J. K. W. Xiążę de Nemours wyjechał do Afryki.

Szwajcarya. *Bern, 30 Marca.* Na posiedzeniu 29 deputowany Argowii protestował przeciw wszystkiemu, cokolwiek Sejm jeneralny będzie mógł uchwalić wewzględzie zniesienia klasztorów, które jest aktem wszechwładności tegoż kantonu, a mianowicie przeciw czynnościom mianowanej już sprawozdawczej komisyi. Tymczasem komisya ukończyła swoję pracę. Oto jest postanowienie większości: 1) Wyrok wielkiej Rady kantonu Argowii z dnia 15 Stycznia 1840, znoszący klasztory tego kantonu, uznaje się za sprzeczny artykułowi 12 Paktu Federalnego. 2) Skutkiem tego Zwierzchność najwyższa federalna usilnie uprasza kanton Argowii ażeby na nowo dojrzale rozważył tę sprawę i aby, mając wzgląd na wyraźne rozporządzenia artykułu 12 Paktu, uczynił nowe postanowienie, któreby było w zgodzie z tym artykułem i uwolniło władzę najwyższą federalną od potrzeby wdania się celem przyprowadzenia do skutku ustaw Paktu federalnego. 3) Kanton Argowii wezwany zostaje do przyśpieszenia swojej uchwały w sprawie o klasztory takim sposobem, iżby mógł udzielić ich wypadek Vorortowi, który go z kolei udzieli kantonom. 4) W przypadku niespełnienia przez kanton Argowii tego, do czego jest wezwany, albo postanowienia czegoś przeciwnego Paktowi Federalnemu, Sejm zachowuje sobie prawo przedsięwzięcia takich środków jakie za przyzwoite uzna ku zapewnieniu nienaruszoności Paktu. 5) Dopokąd środki stanowcze nie zostaną przedsięwzięte, wszelkie rozrządzenia tyczące się likwidacyi i mienia klasztorów w Argowii zostają zawieszone i *statu quo* utrzymane, co wszakże nie wyłącza środków zachowawczych.»

Mniejszość komisyi podzieliła się na dwa zdania mniej stanowcze, dążące do odroczenia Sejmu.

Na posiedzeniu 31 Marca deputowany Argowii obstając znowu za prawami swego Kantonu i oświadczajac się zarówno przeciw wszystkim zdaniom komisyi, wnosi rozpuszczenie Sejmu.

Deputowany z Zurich jest za większością Kommisyi, rownie jak i dep. z Lucerny; kantony pierwiastkowe i Zug głosują za utrzymaniem bezwarunkowém klasztorów; Glaris, Fribourg, Bâle—miasto, Schaffhouse, Apenzell (R. J.) St. Gall, Grisons, Valais i Neufchatel, Soleure, Bâle-wieś i Apenzell (R. C.) żądają odnieść się do swych kantonów po instrukcye, Turgowia i Tessin odrzucają wnioski kommisyi jako przeciwne wszechwładztwu Argowii, Genewa zostawuje zdanie swoje na pozniej.

Neapol. Krolowa Jmć szczęśliwie powiła xiężniczkę 28 Marca.

Darmstadt 5 Kwietnia. J. K. W. Wielki Xiążę Heski raczył mianować kawalerem orderu Ludwika 1 klassy P. d'Oubril, Radzcę Tajnego posła nadzw. i ministra pełnomocnego Cesarza Jmci WW. Rossyj przy Najjaś. Związku Niemieckim, zaś P. Struwe, Radzcę Kolleg, pierwszego sekretarza missyi Rossyjskiej we Frankfurcie, komandorem orderu Hesskiego Zasługi.

Stany Zjednoczone. Członkowie Ciała Dyplomatycznego byli przedstawiani 7 Marca Prezydentowi Harrison, i Poseł angielski, P. Fox miał mowę w imieniu swoich Kollegów, której następne miejsce szczególną zwróciło uwagę:

«Z przyjemnością widzieliśmy w poselstwie JW. Pana do Kongressu żeś Pan wynurzył chęć wzmocnienia stosunków między-narodowych i pokojowi przyjaźnych między Stanami Zjednoczonemi i obcemi Mocarstwy, i

potrzebne, ale przynajmniej niewinne skaleczenie obcego wyrazu; gdyby nie to, że w tureckim języku są oba te wyrazy *pasza* znaczy Rządzcę prowincyj i dodaje się do innych jako tytuł wysokiego dostojeństwa, a *basza*, czy *baszi*, znaczy jednę ze skromnych rang wojskowych. Zmieszanie więc pojęć nieuchronne. Zdrowy Puryzm służy do tego aby oczyszczać języki od podobnego Babilońskiego kąkolu. *(Wyd. Tyg.)*

mamy się za szczęśliwych iż znajdujemy w Waszym osobistym charakterze i waszych przymiotach najmocniejszą rękojmią iż rządy Wasze, Mości Prezydencie, będą szczerze skierowane ku temu mądremu i szlachetnemu celowi.»

Prezydent odpowiedział:

«Z przyjemnością odbieram wasze powinszowania i lubię tuszyć że żaden przykry wypadek nie zmąci na długo stosunków przyjaźni które istnieją między Państwami obcemi i Stanami, które mam zaszczyt przedstawiać. Przez cały ciąg Rządów moich będę się wiernie przewodniczył zasadami i prawidłami, które wyłożyłem w mojém poselstwie do kongressu i o jakich raczyliście panowie napomknąć w mowie waszej. Dodam, że równie z obowiązku jako i z własnego usposobienia, będę czynił wszelkie usiłowania dla przyłożenia się ku szczęściu tak waszemu własnemu jak i przyjaciół, których wśród nas przedstawiacie.»

NAJPOZNIEJSZE WIADOMOŚCI.

Londyn, 10 Kwietnia. Królowa z małżonkiem i corką wyjechała do Windsor na święta — Izba Parów odroczyła się po 22 a izba Niższa po 20 Kwietnia—Odebrano tu 8 b. m. wiadomość o ostateczném ukończeniu zajścia z Chinami. Gdy kommisarz Cesarski nieprzestawał zwlekać układów, które miały się wszcząć w Kanton, dowodzca wyprawy angielskiej rozkazał urządzić na 9 Stycznia attak warowni ujścia zwanego Bocca Tigris. Użyto do tego 700 cypajów, 200 żołnierzy Europejskich i 400 żołnierzy morskich, których zabrano na statki parowe. Trzy okręty wojenne i dwa statki parowe wszczęły straszliwy ogień, i po dwoch godzinach twierdza Czumpi dostała się anglikom. Ci ostatni nie stracili nad 3 zabitych i 23 rannych, kiedy Chińczyków zginęło do 700. W tymże czasie inne cztery okręty zdobyły twierdzę Tykokto, a statki parowe attakowały flottę junk chińskich stojącą na kotwicy. Pierwsza puszczona raca kongrewska wysadziła na powietrze jednę junkę, poczém ekwipaże 18 innych same się wysadziły, a cała reszta floty uciekła na mielizny. Nazajutrz okręt *Blenheim* cisnął kilka bomb na baterye Wantong i zabierał się do attakowania głównej twierdzy Annoughoy, kiedy wódz naczelny chiński przysłał prosząc o układ. 20 Stycznia kapitan Elliot rozesłał do wszystkich anglików okolnik, oznajmujący iż zawarł z komisarzem chińskim układ tymczasowy którego warunki są w treści takie: 1.) Ustąpienie na rzecz korony angielskiej wyspy i portu Hong-Kong 2.) Wypłata Rządowi angielskiemu 6,000,000 dollarów wynagrodzenia. 3.) Ustanowienie stosunków urzędowych wprost między dwoma rządami na stopie równości. 4.) Otwarcie handlu w Kanton i Whampoa. Nadto kapitan zapewnia kupców angielskich że nieomieszka upomnieć się od Chińczyków o wynagrodzenie za opium. Te nowiny natychmiast podniosły papiery na giełdzie Londyńskiej ale handlujący herbatą, która spadła z tego powodu w cenie znacznie stracili—Donoszą z Bombay pod d. 1 Marca, że w Pendjab wybuchnęło powstanie. Schiri Sing opanował tron a Rani, wdowa Kuruk-Singa, udała się pod opiekę agentów angielskich — Wiadomo że niedawno w pałacu Windsor znaczna kradzież była popełniona. Jeden ze sprawców, Dovegrove, został schwytany i wydał kilku innych ludzi—Podług nowin z Ameryki wszystko każe wnosić że pokoj niebędzie przerwany.

Paryż 10 Kwietnia. Wczora, poraz pierwszy od rewolucyi Lipcowej, izba deputowanych niemiała posiedzenia z powodu Wielkiego Piątku—Odrzucenie prawie bez rozbioru, prawa o własności literackiej, oburzyło wszystkie organa opinii publicznej — Przybył goniec od jenerała Bugeaud; rozeszła się wieść że kilka znaczniejszych plemion arabskich prosi o pokoj — Sprawa pani Lafarge o skradzione dyamenty przypada 29 Kwietnia. Ma ona stawać osobiście i, jak mówią, ma mocne przekonanie że będzie uniewinniona. — Depesza telegr. z Madrytu z 28 Marca donosi że tegoż dnia izba kortezów ustanowiła się; Senat jeszcze się nie zgromadził.

Bruxella, 30 Marca. Zagadnienie gabinetowe nie jest jeszcze rozwiązane.

TURCYA. *Konstantynopol 21 Marca.* Podług ostatnich nowin z Teheranu z d. 14 Lutego zajścia między dworami Perskim i Angielskim zupełnie zostały złatwione. Szach oddaje anglikom twierdzę Gurian, której zatrzymanie było jedynym powodem nieporozumień i missya angielska niezwłocznie wróci do Teheranu.

SZWAJCARYA. *Bern, 3 Kwietnia.* Na posiedzeniu 1 b. m. Sejm Helwetski większością 12 głosów i dwóch półgłosów przyjął 1 artykuł projektu większości komisyi, (patrz wyżej). Nazajutrz wszystkie dalsze artykuły pojedyńczo i nakoniec cały projekt komisyi mimo oporu kilku członków zostały przyjęte takąż większością. Tylko kantony Tessin, Vaud i Bern głosowały wprost przeciw projektowi, inne podawały rozmaite modyfikacye.

KURS WEXLOWY, PIENIĘŻNY I AKCYOWY.

Petersburg 8 Kwietnia.

Za rubel srebrny:

Na Londyn	na 3 m.	$38\frac{13}{16}$, $\frac{7}{8}$ pens.
— Amsterdam	———	194 cens.
— Hamburg	———	$34\frac{9}{16}$, $\frac{5}{8}$ szel.
— Paryż	———	406, 407 cent.

UWIADOMIENIE MUZYCZNE.

I.

Z przyjemnością pośpieszamy znowu donieść naszym czytelnikom stołecznym, że zapowiedziany drugi koncert Panny T. Józefowicz odbędzie się w przyszłą niedzielę d. 13 b. m. w tejże sali Pani Engelhardt obok kościoła XX. Dominikanów od godziny *drugiej* po południu; podług następującego rozkładu:

Część pierwsza.

1. Uwertura.
2. Koncert na skrzypce p. Kalliwodę—wykona Panna Józefowicz.
3. Arja Donizetti— śpiewać będzie P. Versing.

Część druga.

4. Uwertura
5. *La mélancolie,* fantazija na skrzypce p. Prume'a — wykona Panna Józefowicz.
6. Fantazja na flet—wykona P. Wangenheim.
7. Variations brillantes pour le violon P. Haumann — wykona P. Józefowicz.

Bilety po 2 rub sr. sprzedają się w obudwu magazynach muzycznych pod firmą *à l'Odéon*, i w magazynie muzycz. Holtz'a, na wielkiej morskiej.

II.

Donosimy naszym czytelnikom że *walce i mazury* P. A. N. *Mickiewicza*, z Wilna, znajdują się od niejakiego czasu w magazynie muzycznym *à l'Odéon* w domu Sztraucha, na rogu Grochowej i wielkiej Morskiej—Życzylibyśmy amatorom zapoznać się z miłemi temi kompozycjami—a tém zachęcić młodego kompozytora do dalszych postępów.

OGŁOSZENIE.

Nowe dzieło będące już w druku pod tytułem

O WODZIE MINERALNEJ DRUSKIENICKIEJ

Opisanie, postrzeżenia lekarskie i przepisy przy jej użyciu dla chorych.

Przez Xawerego Wolfganga.

(Udzielono.)

«Oddawna już bardzo pożądanem u nas było opisanie dokładne wód mineralnych w Druskienikach pod względem lekarskim lecz oraz przystępne i pożyteczne dla wszystkich, niniejsze właśnie, temu celowi, zdaje się zupełnie odpowiadać. Zrodła te solne, u których, w ostatnich leciach, tysiące chorych znalazło uzdrowienie, w dzielnych skutkach swoich, i pierwiastkach mineralizujących wodę, przewyższają wiele tegoż rodzaju zagranicznych, i sprawiedliwie zyskały dzisiaj powszechną wziętość, Niemało chorych napróżno w Karlsbadzie i innych miejscach odległych pomocy szukających, po kąpielach w wodach Druskienickich, i wewnętrznem ich użyciu, uleczonemi zostało; a wziętość ich i sława wysokiego już doszła kresu.

Druskieniki, w gubernii Grodzieńskiej w powiecie Grodzieńskim o sześć mil od Grodna przy trakcie z Wilna przez Merecz do Grodna wiodącym nad samym Niemnem położone, i przed 10 jeszcze laty małą wioską stanowiące, dzisiaj, mianowicie w miesiącach letnich — od 15 Maja do 15 Września przedstawiają widok ludnego i ożywionego miasta. Przewoz przez Niemen przy nowym domu celnym ułatwia przebycie granicy. Obszerny, pięknie i wygodnie zabudowany zakład z Łazienkami i miejscem do przechadzek pijącym wodę, przy towarzyszącej codziennie muzyce, urządzony jest staraniem i kosztem rządu. Kilku lekarzy, apteka miejscowa, tudzież wszelka dla chorych potrzebna pomoc znajduje się przy zakładzie. Licznie co roku zwiększająca się ilość domów skarbowych i prywatnych, zapewnia wygodne pomieszczenie dla wielkiej liczby chorych, których w roku przeszłym już więcej 600 się znajdowało; a rozmaitego rodzaju zabawy: teatr, tańce, koncerta i t. d. tudzież magazyny wszelkich towarów, dogadzają wygodom a niekiedy nawet i zbytkom licznie zgromadzających się gości.

Pan Wolfgang, opierając się na własnem doświadczeniu i postrzeżeniach innych lekarzy, traktując ten przedmiot ze wszelką dokładnością, w dziele wspomnianem, podaje liczne sposoby zastosowania i użycia tej wody w rozmaitych cierpieniach; wymienia choroby w jakich ją doświadczenie najskuteczniejszą być okazało, tudzież podaje przepisy jak się chorzy w czasie leczenia zachować mają. Zaleca zaś ją mianowicie w chorobach systematu linfatycznego jak to: w skrofułach;, kołtunie i t. p. w zadawnionych i chronicznych wysypkach, w chorobach kobiet, w hemoroidach i w cierpieniach rozmaitych trzewów brzuchowych z siedzącego i nieczynnego życia powstałych, w osłabieniu nerwow, w chorobach dróg urynowych, w artrytyzmie, w paraliżu i wielu innych szczególniej zastarzałych uporczywych i zawikłanych cierpieniach. Uważa zaś ją za szkodliwą w chorobach gorączkowych i zapalnych, w suchotach nawet, jeszcze się rozwijających, w niektórych chorobach sercowych, jako to w rozszerzeniu i anewryzmatach, w wysokim stopniu drażliwości nerwów, w wodnej puchlinie i t. p. Zaleca także przed rozpoczęciem leczenia przygotować się chorym w domu jeszcze przynajmniej dwu lub trzy— tygodniowem umiarkowaniem w dyecie, oraz użyciem serwatki albo majowej kuracyi czyli picia świeżych roślinnych soków.»

Печатать позволяется: С.-Петербургъ. Апрѣля 10-го 1841. *П. Гаевскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.